

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 20. aprila 2017 - Leto XXVII, št. 16

stran 2

Šolske kulturne skupine za ohranjanje jezika in izročila

Umetnost kot način izražanja paraplegikov
stran 5

Ilustracije Karmen Smodiš
stran 10

Če zdravdije mam, te mam vse
stran 8

MLAJŠI SO NAŠO VÜPANJE?

Dobro vejmo, ka brezi mladi pa mlajšov nejga bodočnosti (jövő), tak je tau v družbi, v rosagi, tak je v držini pa tak je v narodnostni skupnosti (nemzetiségi közösségben), se pravi pri nas, pri Slovencaj na Vogrskom tő. Kakšni so naši mlajši pa kakšna bau naša mladina, od nas tő odvisi. Vsi priznamo, ka nej samo od nas, ka je globalizacija dosegnila našo krajino, naše vesnice tő. Mlajši pa mladi skurok vse majo, vse si leko privaušćijo. Nej je več tak, kak je bilau pred trestimi, štiridesetimi lejtji, ka si »v svejt« te prišo, če si pleso ali popejvo v kakšni slovenski skupini, pa si na leto dvakrat-trikrat leko išo gorstau-pit v Slovenijo. Tau je bilau plaćilo za tau, ka si cejlo leto na probe ojdō. Pa mi smo tau trno cejnili. Gnešnje mlade je težko vcüj dobiti h kakšni skupini, najbolje zatok, ka tau pomejni, ka trbej redno na probe ojtj. Ništrni raj dejo na koncerte, fešte ali samo tak langnivat kak na probe. (Seveda so izjeme tő.)

Zatok je pa nej vseedno, kak se spravlamō z mlajši (z mlašeći-mi skupinami) po šaulaj. Če ji že od maloga mau vcüjvćimo, ka na tau, če delajo pri slovenski skupini, če plešejo, špilajo, popejvajo, morajo biti ponosni (büszkék), te je vejndrik ležej zdržimo pri odrasli skupinaj tő. Dapa za tau jim moramo pel-do kazati, mi odrasli. S tejm, ka smo mi tő členi kakšni skupin ali s tejm, ka poštvćvlemo slovensko kulturo, slovensko kulturno dejavnost. Odimo na programe, prireditve, pa naše šaulare tő vćimo na tau.

Na šaulaj že od nekđaj delajo slovenske skupine, ništrni mlajši delajo celau v dvej-trej skupinaj. Tistoga ipa, gđa je tau amatersko kulturno dejavnost organizirala pa mejla prejk Slovenska zveza, je trno skrb mejla na tau, ka naj z mlajši delajo slovenski mentorge, če svoji nejsmo meli, te smo si pomagali z mentorami iz Slovenije. Najbole zavolo jezika, naj mlajši čüjejo vse več slovenskoga guća. Pa naj krožki, delo v skupinaj majo slovensko vsebino (tartalom). Vej pa te aktivnosti pa mentore je plaćüvala većinoma Slovenija.

V zadnjom cajti se mi nikak tak vidi, ka vse menje mentorov odi iz Slovenije na šaule k mlajšom. Srečo majo v tisti skupinaj, gđe je leko nadomestijo z učitelji-asistenti ali pa z domanjimi lidami. Nika bi pa nej škauđilo, če bi si šaule poskrbele za mentore iz Prekmurja, steri bi strokovno pomagali domanjim, kak stranski učinek (mellékhatás) pa bi prinesli več slovenskoga duha na šaule, med mlajše. Vej pa dosta-dosta odvisi od posameznoga človeka, dostafart od enoga samoga. Dobra pelda je za tau senička šaule, gđe se že čüti, ka majo učitelja, asistenta, pri sterom se vidi, ka ma je delo na šauli dosta več kak slüžba. Če bi se mlajši (pa dostafart odrasli tő) od njega pa od nejmi podobnih navćili, kakšen odnos morajo meti do svoje kulture, bi – gđa gorzrastejo – namesto probe v folklorni skupini nej v disko šli. Ta bi šli po probi, kama bi radi ojdli. Pa z veseljom bi ojdli nastopat, ranć tak, kak smo tau vidli pri senički mlajšaj prejšnjo srejdō.

Marijana Sukić

Šolske kulturne skupine za

Na Gornjem Seniku je že večletna tradicija, da se proti koncu šolskega leta s krajšim programom predstavijo kulturne skupine na DOŠ Jožefa Košića. 12. aprila so se v Kulturnem domu v najvećji porab-

Ućence, starše in goste je pozdravila ravnateljica šole Ildikó Donćec Treiber

ski vasi zbrali učenci in učitelji domaće vzgojno-izobraževalne ustanove ter nekateri starši in stari starši šolarjev. Med gosti smo našli tudi predsednika

nosti. Poudarila je pomen popoldanskih krožkov pri ućenju slovenskega jezika in ohranjanju porabske tradicionalne kulture.

Na oder je najprej stopil pevski zbor, ki deluje pod vodstvom učiteljice Iboľye Neubauer. »Nikjer drugje ni tak' lepo, kot tukaj je« - so gornjeseniški učenci zapeli o svoji vasi, sledili pa sta porabski ljudski pesmi »Preozke so stezice« in »Micika v püngradi«. Pevskega nastopa se je udeležilo šestnajst šolarjev, kar je pohvalno število.

Najveć jezikovnega znanja je vsekakor zahtevala kratka predstavitev slovenske ljudske pravljice »Sedem laži«. »Mati ni hotela dati svoje hćere fantom. Rekla je, da jo bo dala tistemu, ki jo bo pripravil k temu, da bo rekla: 'To je laž'. Najmlajši fant je bil najbolj pogumen in je materi dovolj dolgo lagal.

Dramski krožek dela pod mentorstvom Nina Gumilarja, učitelja-asistenta, ki je posrećeno »mešal« na odru domaćo govorico in knjižno slovensćino

(vzdrževalke gornjeseniške šole) Državne slovenske samouprave Martina Ropoša in višjo svetovalko za porabsko šolstvo mag. Valerijo Perger.

Prisotne je pozdravila ravnateljica gornjeseniške šole Ildikó Donćec Treiber in povedala, da je namen vsakoletnih prireditev tudi pridobitev več ućencev za izvenšolske dejav-

nost. Za nagrado je dobil lepo mlado dekle z Gornjega Senika« - je vsebino pravljice povzel mladi igralec Máté Labritz, ki je sprejel vlogo najmlajšega fanta, sicer pa sodeluje v vseh kulturnih skupinah.

»Za nastopsmosepripravljali z vajami na šoli in v kulturnem domu« - je dala ućenka Eliza Nagy, ki je zaigrala lepo Seničan-

ko. »Pripravili smo oder, obleke in glasbo. Vadili smo besedilo in gibanje na odru ter malo ples.

V pevskem zboru poje kar 16 ućencev.

Bilo nam je lepo, ker radi igramo na odru.«

Mentor dramskega krožka, učitelj-asistent na gornjeseniški šoli Nino Gumilar

Citrarji so zaigrali in zapeli le eno pesem.

je izpostavil, da so kulturne skupine pomembne zaradi uporabe slovenskega knjižnega jezika ali porabskega narećja izven ućnih ur. »Šolarji se pri gledališki igri poleg ućenja besedila naućijo tudi tehnike nastopanja, kar jim je v pomoć tudi v položajih, ko je potrebno javno nastopati« - je povedal mladi

Ohranjanje jezika in izročila

pedagog.

»Naš načrt je bil, da letos nadaljujemolanskopravljico izpod peresa Ferija

Njihova mentorica je Iboyla Neubauer

Lainščka, vendar sta dva učenca izbrala drug krožek - je razložil Nino Gumilar in nadaljeval: »Odlučili smo se za novo, za

pod vodstvom vodstvom Lászla Cserevéka

ljudsko pravljico. In ker imamo učenca, ki dobro govori domačo besedo, smo dodali vmesne vloške v porabskem narečju. Člani dramskega krožka se srečujejo vsak petek popoldne. »Za nekatere učence je to malce obremenjujoče« - je priznal mentor iz Slovenije. »Če pa se dobro razumejo med sabo, pri-

dejo z veseljem. Nagovarjamo jih že leto dni prej, naj pridejo h gledališki skupini. Ko sami vidijo, da jim je igra uspela, navdušijo tudi svoje sosolce« - je zaključil Nino Gumilar in še pripomnil, da bi z igro radi nastopili na partnerskih šolah in v drugih porabskih vaseh. Tistega dopoldneva sta na

Folklorno skupino vodi domačinka Margita Gécsek, ki že zelo dolgo pleše pri gornjeseniški odrasli skupini

Gornjem Seniku sledila še nastop citrarske skupine pod mentorstvom Lászla Cserevéka iz Óriszentpétra, ki poučuje madžarske ljudske pesmi, ter pred-

Ravnateljica upa, da bodo pritegnili tudi ostale otroke, naj se včlanijo v ljubiteljsko kulturno dejavnost na šoli

stavitev otroške folklore. Mladi folkloristi so svoj nastop začeli s petjem zimzelene slovenske pesmi »Mi se 'mamo radi«, nato se pa zavrteli na ritme porabskih plesov rejzke, rozinke in ajnccvajdraja. Na odru smo v vrstah folkloristov našli tudi njihovo

mentorico Margito Mukič Gyécsek, zaplesali pa so tako v parih kakor v krogu. »Res imamo nekaj učenec, ki so skoraj povsod zraven. Vsako leto pa je manj otrok v krožkih« - je potožila ravnateljica Ildiko Dončec Treiber. »Ogromno delamo na tem, da bi pridobili čim več šolarjev, da bi jim naredili

voljo. Razmišljali smo, da bi na koncu šolskega leta vse sodelujoče peljali na izlet.«

Delovanje ljubiteljskih kulturnih skupin na gornje-

seniški dvojezični osnovni šoli popestri vsakdan učenec ustanove, obenem pa jim omogoča ohranjanje izročila njihovih (starih) staršev.

-dm-
foto: K. Holec

Šauli za pet let brez finančnih brig

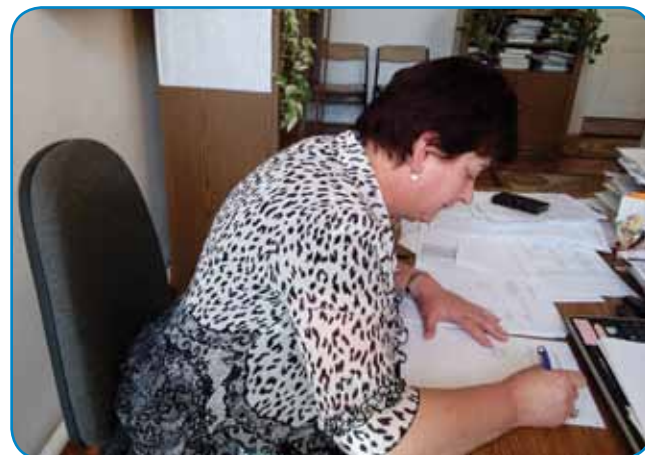
Znano je, ka je od 1. julijuša 2012 vzdrževalec obeh porabskih dvojezičnih osnovnih šaul Državna slovenska samouprava (DSS). Od tistoga mau je tak, ka približno 40 procentov penez, ka jih šauli nūcata za svoje delo, dobivata na podlagi posebne izobraževalne pogodbe (szerződés), stero so vsakšo leto podpisali z Ministrstvom za človeške vire (EMMI). Od zdaj naprej de tau ovak, vej pa je DSS ob pomauči Erike Köleš Kiss, zagovornice Slovincov v madžarskom parlamentu, dosegnila, ka so pogodbo z ministrstvom podpisovali za pet let. Predsednik DSS Martin Ropoš (pauleg njega sta pogodbo podpisali ške ravnateljici gornjeseniške in števanovske dvojezične osnovne šaule, Ildikó Dončec Treiber in Ágita Holec) - nam je raztolmačo, ka je ministrstvo lani té dodatne peneze dalo trno kisnau, meseca junijuša:

bijo 540 gezero forintov dodatne podpore (kiegészítő támogatás). »Najbolje fontoško je tau, ka se kaže, ka de zdaj tau financejranje stabilno. Tak do šaule leko dolgoročno planerale, pa tudi za stariše de ležej, če zdaj znajo, ka pet let nede nikši finančnih problemov šaule mejla,«

Martin Ropoš, predsednik DSS, med podpisovanjem pogodbe

je ške cujda Martin Ropoš. Predsednik DSS vūpa, ka do v naslednji lejtaj, tak kak so že

Pogodbo sta podpisali obeh ravnateljici, na kejni Ildikó Dončec Treiber, ravnateljica gorenjeseniške šaule

»Če bi nej mele šaule oziroma mi neka penez v rezervi, bi meli velke nevole. Znamo, ka smo na tau že večkrat opozarjali, tudi na zasedanji mešane manjšinske komisije. Petletna pogodba, stero smo zdaj podpisali, vala od 1. januara. Tau pomeni, ka do za té cajt zagotovljeni penezi za obedvej šauli in obadva vrtca na Gorenjom Seniki in v Števanovci.«

Za vsakšoga šaulara na obeh porabski dvojezični osnovni šaulaj v enon šolskom leti do-

v zadnji, daubili ške peneze za investicije. Že konec lanskoga leta so daubili sedem milijonov forintov za tau, ka na nauvo asfaltejrajo šolsko igrišče na Gorenjom Seniki. Najkesnej do konca majuša do tau tudi napravili. Ovak pa že brodijo, ka bi trbelo napraviti drugo leto. Tak naj bi vöminili strejo na števanovskom vrtci, prenautili notranjost gornjeseniškega vrtca, za zvūnešnji tau pa mora poskrbeti občina (prijavila se je na en razpis), vej pa sta zidini njeni, tak šaule kak vrtcev.

Silva Eöry

PREKMURJE

Lendava

Zadnje dni se je v Prekmurju največ vsega godilo v Lendavi. O športu se ponavadi guči na konci, naj bo zdaj na začetki. Derbi 18. kroga v tretji slovenski nogometni ligi je ške ednauk več pokazoval, kak fontoški je té šport v Prekmurju. Na tekmo med vodilnima kluboma tretje lige vzhod, med domanjo Nafto in soboško Muro, je v športni park v Lendavi prišlo skor tri gezero lidi. Tak je bilou kak dvajsti let nazaj, gda sta ške obadva kluba špilala v najvišiji ligi. Za pravo vzdušje so poskrbeli tudi navijači, stere sta vodili navijaški skupini, domanje Gorgone - na tekmi so proslavile svoj 26. rojstni den - in soboški Black Gringos. Mura, stera je vodila z 2:0, je na konci zgibila s 5:2. Etak ali ovak pa je zmago (győzött) fotbal. V novinaj, sploy tisti športnij, je bilau dosta komentarov o tom, kak si po cejlj Sloveniji želežo, ka bi ena najbolje fotbalsko nau-rih krajín v rosagi sken prva dobila prvotigaško ekipo, vej pa je dosta žalostno gledati tau, ka gnesden telko navijačov, kak jih je bilau na prekmurjskom derbi-ji, nisterni prvotigaši komaj v šesti tekma naberejo.

Druga tema, o sterj se je dosta gučalo zadnje dni, je povezana z gospodarstvom. Lendavska občinska kotruga je na svojom djilejši popravljala prostorske plane. Tau je napravila zatau, ka naj bi pouleg varaša, ob poš-tiji, stera pela do granice z Ro-vaško, na njivaj, stere so v lasti slovenskoga rosaga, avstrijska firma Herneth Gartenbau KG iz Gradca napravila rastlinjake (melegház). Ta firma, stera pauvle rauže, začimbnice in zelenje, sodeluje v velikim bau-tami, med njimi tudi z znano švedsko firmo IKEA. Avstrijci bi radi kúpili 40 hektarov zemle, guči pa se tudi, ka naj bi do leta 2019 zaposlili okauli 600 lidi. Vüpaismo, ka rejsan bau kaj iz toga.

Silva Eöry

Petanjci: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija s prijatelji

SIMBOLI DREVES - VRBE IN HRASTA

Vranova povešena vrba, Vranov hrast dob, drevesi, ki sta se pridružili dosednji zasaditvi Vrta spominov in tovarštva na Petanjcih,

dolgo prakso Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. Ker mi je bilo onemogočeno, da sam opravi svojo dolžnost, katero sem z za-

Vratuševa vnukinja Sonja pri sajenju vrbe, Ernest Ebenšpanger, predsednik Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije, Franc Horvat, župan občine Tišina, in Gizi, soproga pokojnega Vratuševega brata

ki ga je zasnoval dr. Vanek Šiftar, temelji pa na dveh vrbah žalujkah, ki jih je mati Apolonija posadila v spomin na sinova, ki se ni sta vrnila iz morije II. svetovne vojne (vrbi, ki sta po sedemdesetih letih izživele svoje življenje).

Mladi drevesi, vrba in hrast, sta bili svečano zasajeni v lepem sončnem popoldnevu, ko so ostala drevesa (že) vzbrstela, nekatera zacvetela. Prijeten, dobro obiskan, s kulturnim programom popestren dogodek, posvečen sto drugi obletnici (21. februar 1915) akademika, dr. Antona Vratuše (z ilegalnim imenom Vran).

Spočetka je bilo predvideno, da bo drevesi simbolično posadil akademik Anton Vratuša, vendar tega zaradi nekoliko slabšega zdravja ni mogel storiti. Zato je zbranim na slovesnosti sporočil: »Pozdravljam vse, ki ste se ob tem dogodku zbrali, da vam zaželim dobro zdravje in da se tudi brez moje navzočnosti vse dobro izteče in se Vrt še dalje obnavlja z Vanekovi načrti in že

dovoljstvom pričakoval, pa se lahko le na ta način priključim vsem, ki so doslej ob raznih priložnostih pozdravili odločnost mame Apolonije, da je zasadila sinovoma v spomin dve vrbi žalujki. Njen najmlajši sin Vanek se je pridružil materini s posaditvijo drugih cepik in z geslom »Vsem mrtvim fašističnega in drugega nasilja v večni spomin, živim pa v trajni opomin«. Vanekovemu geslu sva se pridružila tudi njegov sin Marjan in jaz osebno s posaditvijo najinih vrb žalujk... Vrt pa postaja šola v naravi za mlade in stare ter center kulturnih in drugih prireditev, ki odmevajo v ožji in širši okolici pa tudi izven meja Slovenije. Skratka: vrt se stalno obnavlja in postaja pravi naravni in kulturni spomenik.«

Vrbo in hrast sta posadili Vratuševi pooblaščenki vnukinja Sonja in soproga njegovega pokojnega brata, Gizi.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Ostati človek tudi če si bogat

Kak smo v našij novinaj (Porabje) leko šteli pa tudi v oddaji Slovenski utrinki na televiziji vidli, je 23. marciša zadvečerka gorički podjetnik pa bautoša Srečko Kalamar v Slovenskom daumi v Monoštri pripovejdo o svoji potovanjaj v Likijo. Tudi jaz sem ga šla poslušat.

Radovedna sem bila, saj ga poznam že dolga leta. Ko sem delala še na šoli na Gorenjom Seniki, sem ga spoznala kot mladoga svetnika sosednje vesi, Martinja. Že te smo sodelovali s šolo Kuzma. Dosta in rada hodim v Prekmurje. Spomnim se, kak je začno z malim podjetjem, ki je gračovalo od leta do leta vekšo. Nej me presenetilo, da potuje tudi v Turčijo, saj si je »pridelalo maudoš« za to.

Presenetilo pa me je, ko sem slišala, da je cilj njegovi potovanj iskati lidi z njegovim priimkom (Kalamar).

Zelo zanimivo ga je bilo poslušati in videti kejpje o dalečnjaj krajini Likiji.

Ka mi je bilo zelo prijetno, da je Srečko ostano tak skromen (szerény), prijazen, kak je biu prej, denar ga nej pokvaro. Tau cenim za veliko, saj leko opazujem tudi v svojom okolji, da lidgé, steri hitro dosežejo uspehe, postanejo »slepi«, ker jim »nagla svetloba penez« vzame jasno videnje.

Vemo, da denar odpira poti. V tem primeru so se odprle dobre poti. Antični modrec Prodik pravi: »Imetje je blagoslov dobrim ljudem in tistim, ki ga znajo izkoristiti v dober namen«.

Rdeč nagelj, ki sem ga dobila tudi jaz, je še lep. Hvala!

Erika Glanz

VELIKONOČNI KONCERT V ŠTEVANOVCIH

9. maja, na cvetno nedeljo, je Zveza Slovencev na Madžarskem organizirala velikonočni koncert v kulturnem domu v Števanovcih. Na koncertu je sodeloval Pevski zbor Maranata, binkoštna cerkev Nuskova pod vodstvom zborovodkinje Nade Kisilak Vouri. Zapeli so priredbe mednarodnih skladb, ki so vse povezane z velikonočnimi prazniki.

Gyöngyi Bajzek

UMETNOST KOT NAČIN IZRAŽANJA PARAPLEGIKOV

»Rezbar lesa je gospodar, nareže, pili, brusi, ga oblikuje, da spregovori. Izdelki pa so kot otroci, vsak je delček tebe, ki ga ne daš rad od sebe ...« - je 7. aprila v razstavnem prostoru monoštrskega Slovenskega doma svojo pesem povedal Jakob Kavčič, tudi sam rezbar. Naslanjal se je na bergle - odprtje najnovejše razstave na sedežu Zveze Slovencev je bilo namreč nekaj posebnega: svoje umetniške so pripeljali člani Likovne sekcije pri Zvezi paraplegikov Slovenije. V majhni monoštrski dvorani je tako bilo več oseb v invalidskih vozičkih ali se opiralo na palice.

»Zveza paraplegikov izvaja posebne socialne programe ravno za ljudi, ki smo v glavnem vezani na invalidski voziček« - je po krajšem pozdravu prisotne goste na-

nikov in asistentov, je povedal predsednik Kastelic in dodal, da imajo tudi najetega arhi-

področjih, združujemo kar 30 likovnikov« - je izpostavil vodja sekcije in dodal, da

torji, ki izobražujejo likovnike paraplegike. Razstavljali so širom po Sloveniji, tokratna pa je njihova prva skupinska predstavitev v Porabju.

Razstava z naslovom »Barvni odtiski skozi prizmo slovenskih paraplegikov« prinaša bogat in kakovosten izbor stvaritev likovne sekcije. Ob grafikah, akvarelih in oljnih slikah so na ogled tudi lesene umetnine rezbarjev in kiparjev. Osupljiva so dela, ki so jih paraplegiki naslikali z usti ali nogami.

Generalni konzul RS v Monoštru dr. Boris Jesih je dodal: čeprav je Zveza paraplegikov Slovenije številčno majhna organizacija, o njej slišimo zaradi aktivnosti članov veliko. »Tudi Porabski Slovenci so maloštevilčni, toda dejavni« - je vzporednico potegnil slovenski diplomat in zaključil: »Vsi člani družbe lahko prispevamo svoje v skupno dobro«.

-dm-

Generalni konzul dr. Boris Jesih, Andrea Kovács, Jakob Kavčič, predsednik ZPS Dane Kastelic, predsednik ZSM Jože Hirnök in vodja likovne sekcije Metod Zakotnik

tekta za vključevanje paraplegikov v domače in širše okolje. Kot nevladna organizacija je Zveza samostojna, vzdržuje rehabilitacijski center v zaselku Pacug na slovenski Obali.

so člani uspešni na natečajih Zveze likovnih društev ter so osvojili že marsikatero »Zlato plaketo«.

Zveza paraplegikov Slovenije prireja vseslovenske likovne kolonije, posamezna njihova pokrajinska društva (ki jih je devet) pa organizirajo enodnevne likovne delavnice. Delo spremljajo priznani men-

Odprtja monoštrske razstave so se udeležili tudi nekateri umetniki iz bolj oddaljenih slovenskih krajev

govoril predsednik vseslovenskega združenja paraplegikov Dane Kastelic in nadaljeval: »Med dejavnostmi sta glavni obnovitvena rehabilitacija in osebna asistenca. Podpiramo tudi športne aktivnosti in seveda interesne dejavnosti, ki jih izvajajo naši umetniki, nekateri z usti ali nogami.«

V Sloveniji živi blizu tisoč sto paraplegikov, ki so jim zaradi poškodbe hrbtenjače popolnoma ohromele nekatere okončine (roke, noge ali oboje). Zveza paraplegikov zaposluje skoraj osemdeset pomoč-

Ponosni so tudi na svoje športnike (tretjina vseh članov), ki so se izjemno lepo izkazali na lanskim paraolimpijskih igrah v Riu (zlata in srebrna kolajna v streljanju).

»Ima pa seveda pomemben delež kultura - pisanje proze in poezije ter likovno ustvarjanje« - je Dane Kastelic predal besedo vodji Likovne sekcije pri Zvezi Metodu Zakotniku. Škofjeloški gost, ki je že 23 let priklenjen na voziček, je poudaril, da deluje likovna sekcija že vrsto let. »Kjub svoji invalidnosti smo dejavni na mnogih

Dvajset let nemškega pevskega zbora na Dolnjem Seniku

Na prvo aprilsko soboto se je do zadnjega sedeža napolnil kulturni dom na Dolnjem Seniku, kjer so skupaj praznovali 20. obletnico nemškega pevskega zbora mali, mladi in starejši. Skupino - na obletnici jih je zapelo 17 - je s toplimi besedami pozdravil župan Dolnjega Senika Zsolt Monek. Člani pevskega zbora, ki deluje pod predsedovanjem Hilde Škaper Czuczai, so se spomnili tudi vseh tistih članov, ki jih več ni med njimi, ki že pojejo v »nebeškem zboru«. Na obletnici so ob jubilejnih nastopili tudi domači otroci in nemška folklorna skupina iz kraja Pornóapáti.

László R. Horváth

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Dragša stanovanja v Železni županiji

Dragša, dapa dosta stanovanj baude na odajo v Železni županiji, pravijo strokovnjaki. Najslabše leto je 2013 bilau, tau leto so najmenja nauvi stanovanj prejkдали, dapa od tistoga mau je od leta do leta več. Tau je nej zato, ka je več je državni investicij, liki zato, ka privatniki so začnili zidati, zavolo tauga je lani 70 procentov več nepremičnin bilau na odajo kak prejšnja leita. Že zdaj sprtulejt dosta stanovanj baude na odajo, dapa največ do prejkdavali konca leta. Zavolo tauga do se cejne to spremenile, lani je že mala bila razlika med nauvimi pa med rabljenimi stanovanji. V Somboteli je edno nauvo 50 m² stanovanje za 140 % več koštalo kak edno rabljeno, ka je pred dvömi, tremi lejtami dvakrat telko bilau. V Železni županiji se kvadratni meter rabljenoga stanovanja za 200-260 gezero forintov prodaja, nauvoga pa za 280-330 gezero forinov, tü je že vcuj zračunani prometni davek. Dapa strokovnjaki pravijo, ka še od tauga dragše baudejo stanovanja, zato ka se zdigava cejna parcel pa gradbenoga materiala. Zdaj od sprtulejti se še zavolo tauga to leko zdigavajo cejne, ka dosta je lüstva, steri stanovanje iščejo. Dapa velka je razlika, če po regijaj gledamo. V Budimpešti pa v zahodni regiji se eden za drugim zidajo nepremičnine, dočas na vzhodnem tali rosaga samo tü pa tam. Nej gnauk pa dvakrat je tak, ka stanovanja se že te odajo, da so še samo na papiri, gda so še samo v plani. Tau je pa zato, ka je skrak avstrijska meja pa dosta je tisti, steri tü küpijo hišo ali stanovanje pa tak odijo prejk v Avstrijo delat.

Karel Holec

OD SLOVENIJE...

Mednarodna vojaška vaja Ščit 17

Predsednik Borut Pahor si je skupaj s hrvaško kolegico Kolindo Grabar-Kitarović ogledal mednarodno vojaško vajo Ščit 17, na kateri je poleg 600 hrvaških vojakov sodelovalo tudi 50 pripadnikov Slovenske vojske. »Iz izkušenj smo se naučili, da je dobro imeti prijatelje povsod po svetu, zlasti pa pri sosedih,« je opozoril slovenski predsednik Borut Pahor. V nagovoru je še dejal, da niti Hrvaška niti Slovenija nista neposredno vojaško ogroženi in izpostavljeni v teh varnostno bolj zapletenih časih, kot smo jih poznali pred nekaj leti. Vendar sta kot članici EU in zveze Nato ter sosednji in prijateljski državi dolžni in odgovorni, da po svojih najboljših močeh pripravljata svoje oborožene sile in vse druge strukture nacionalne varnosti, da sebi in vsem zaveznicam v EU in Natu zagotovijo varnost, je poudaril. Slovenski vojaki so se vaje Ščit, ki jo njihovi hrvaški kolegi organizirajo že 23 let, udeležili četrtič. Gre za najstarejšo vojaško vajo na Hrvaškem, ki je zaradi udeležbe slovenskih vojakov postala mednarodna in je zato uvrščena na seznam Natovih vaj.

Pahor gostil McCaina

Predsednik republike Borut Pahor je gostil ameriškega senatorja in nekdanjega republikanskega predsedniškega kandidata Johna McCaina. Poudarila sta nujnost nadaljnega sodelovanja ZDA in Slovenije ob trenutnih razmerah po svetu. Kot je dejal Pahor, mu je obisk McCaina še posebej v zadovoljstvo zato, ker Slovenija in ZDA zaznamujejo 25. obletnico vzpostavitve diplomatskih odnosov. Poudaril je, da imata z McCainom zelo dolgo dobo sodelovanje. Pahor je po lastnih navedbah namreč kot delegat prve slovenske skupščine na začetku leta 1991 obiskal McCainovo pisarno.

VELIKONOČNE DELAVNICE V VRTCIH

GORNJI SENIK:

V četrtek, 6. aprila 2017, je v Vrtcu Gornji Senik potekala velikonočna delavnica, ki smo jo za starše in otroke pripravile tukajšnje vzgojiteljice.

različnim materialom izdelovali velikonočno voščilnico in »skakajočega« zajčka. Zelo sem bila vesela pogovora z mamicami v slovenskem jeziku. Večina mamic je govorila slovensko in tako

da bodo z njimi okrasili dom ob pričakovanju bližajočega se praznika.

Ob uspešno izvedeni delavnici bi se rada zahvalila obema vzgojiteljicama in varuški za lepo sodelo-

ŠTEVANOVCI:

Tako kot v ostalih vrtcih v Porabju smo vzgojiteljice tudi v Vrtcu Števanovci pripravile velikonočno delavnico za starše in otroke. Delavnica je potekala v torek, 11.

Gornjeseniški malčki se predstavljajo mamicam in babicam

Skupno delo mamic, vzgojiteljic in otrok

Otroke in starše je najprej vzgojiteljica Kristina nagovorila v madžarskem jeziku, nato pa sem tudi sama povedala nekaj besed v slovenskem jeziku. V slovenskem jeziku so se otroci predstavili staršem z dramatizacijo pesmice o Zajčku dolgouščku, pesmijo, plesom in deklamacijo o zajčku ter dramatizacijo pomladne pesmice o Zvončku in trobentici. Zatem so sledile deklamacije in pesmice v madžarskem jeziku. Po končani predstavitvi so potekale delavnice po mizah. Otroci so skupaj s starši izdelovali različne izdelke: zajčke, košarice za

smo med izdelovanjem izdelkov lahko prijetno pokramljale in

vanje in pomoč.

Naj še omenim, da za mesec maj

4. 2017.

Otroke in starše sem najprej nagovorila v slovenščini. V slovenskem jeziku so se otroci predstavili staršem (mamicam) z rajalno igro o Zajčku, pesmijo, plesom in deklamacijo o zajčku ter dramatizacijo pomladne pesmice o Zvončku in trobentici. Po končani predstavitvi so potekale delavnice po mizah. Otroci so skupaj s starši izdelovali zajčke. Izdelovanja zajčkov so se otroci zelo veselili, še posebej pa so bili veseli končnega izdelka, katerega so lahko odnesli domov. Lepa hvala za prijetno druženje vsem

Dramatizacija pesmi o Zvončku in trobentici v števanovskem vrtcu

»Glej, glej, vzgojiteljica nas slika.«

»Mamica, pomagaj mi«

bombone, odtiskovali so motive pisanic s krompirjevimi pečatniki in s tempera barvami, barvali in krasiли so plastična in izpihana jajca na različne načine ter z

se nasmejale. Naše druženje je bilo sproščeno in prijetno in se je končalo šele proti večeru. Otroci so bili nad izdelki navdušeni in so jih z veseljem odnesli domov,

načrtujemo praznovanje matinskega dneva v Vrtcu Gornji Senik in zato starše otrok že sedaj prijazno vabim, da se nam takrat znova pridružijo.

mamicam, ki so se udeležile delavnice.

Vzgojiteljica asistentka

Andreja Serdt Maučec

PIŠEJO NAM MALI GIMNAZIJC

»Mali« gimnazijci monoštrske gimnazije so pri slovenščini obravnavali opis. Nekatera njihova dela bomo objavili tudi v našem časopisu. Za posredovanje hvala učiteljici asistentki Metki Perger.

(Uredništvo)

Opis progaste britanke

Progasta britanka je lepa in koščke mesa v omakah. Sko-prijazna hišna muca. Njeno ti enega do šest mladičev, ki telo je bolj mišičasto, ima postanejo odrasli šele po treh

krajše noge od navadnih mačk. Njena dlaka je svetlo sive barve z različnimi črnimi progami. Ima rumeno-zelene oči in majhen gobček. Tudi njen rep je krajši kot pri drugih mačkah. Ker je pasemska mačka, živi v stanovanjih. Rada je surovo piščančje meso in različno mačjo hrano, na primer: brikete, paštete in

letih. Njeni sovražniki so nezaželeni gostje in sosedovi psi, ki preveč lajajo. Jaz imam že drugo muco te pasme. Prva je bila Lili, druga pa je Moly, nad katero sem zelo navdušen, saj me vedno spravi v dobro voljo, ko sem žalosten ali jezen.

Samuel Bekő,
8.g (gimnazija)

Spejvali so pasijon

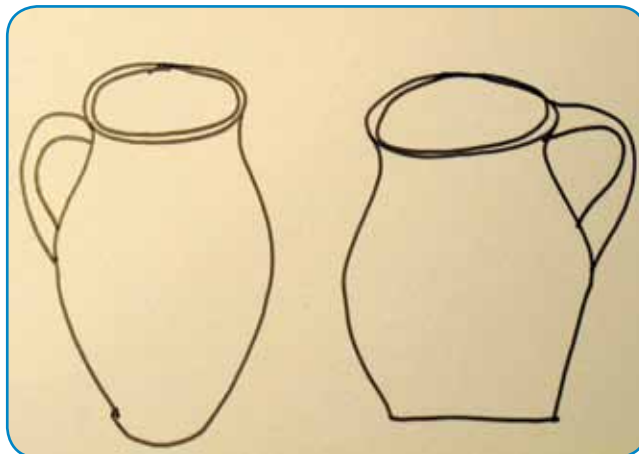

Cerkveni zbor Števanovci ZSM se je na cvetno nedelo pri meši v domanjoj cerkvi med liturgijov s pasijonom spaumno na Jezušovo trpljenje, tak so se leko eške bole svetešnje počutili vsi vernike. Na kejpri členu zbora z domanjim župnikom Tiborom Tóthom (v prvi vrsti na srejdji) pa z zborovodjem Gáborom Sebestyénom (v zadnji vrsti drugi s prave).

V künji inda in gnes (15)

Pisker – lonec – fazék

Pisker, šteri je biu spodkar vausek, so nūcali v črnoj künji na gniški. Nej je biu oblejani nej znautra, nej zvūna. Zvūna je biu sajavi. Na gniški so ga postavili na drajfus (trinožnik - vashá-romláb), pod šterim so kūrili s parkaulami, gda je že vaugardje gratalo. Piskre so nut v peč tō dejvali, pa od tistec vōdjemali z bōrkklami (burkle – kemencevilla).

Na špajeti na plautnini so takšne piskre nūcali, šteri so spodkar šurki bili. Te so že od znautra pa zvūna oblejani bili.

Sledik smo nūcali plejatne, aluminijaste piskre pa emajlirane. Slejdnji so aknavi bili, ka so se leko dojdvarili, pa ridjavi gratali. Gnes so takšni piskri, šteri ne gratajo ridjavi. Dugo držijo toplauto, pa se brž leko v nji skūja gesti. Sploj pa v ekonom lonci (kukta).

Marija Kozar

Vüzemska prauška v Sakaluvce

Na pozvanje Društva porabski slovenski penzionistov se je 10. aprila 27 varaški pa slovenčarski penzionistov napautilo z avtobusom na malo prauško v Sakaluvce, gde so nas čakali domanji penzionisti. Vrejmen je tū dobro bilau, tak smo mi tō meli dobro volau pa smo radi bili, ka smo si pred vūzmom že naprej leko malo pripravljali našo dūšo na vūzemske svetke. Začnili smo na križnoj pauti štacije moliti pa spejvati do vōposvejtenoga križa. Pri križi smo molili raužen venec. Na konci smo že malo trūdni bili, smo meli priliko, ka smo leko na stolice dojd sedli. Tau zavalimo občini Sakalovci pa županji Valeriji Rogan, ka eške za tau tō mejla brigo. Čas je brž mino pa smo se napautili nazaj, dapa so naši sakalovski penzionisti nas pozvali v kulturni dom, gé nas je čakalo cejlo gostivanje. Vsi smo se dobro počutili, z lejpimi spomini smo prišli domau. Tak domanjim penzionistom kak županji pa občini se trno lepau zavalimo, ka so nas tak lepau gor prijali.

Marijana Kovač

... DO MADŽARSKE

*Za obnovo monoštrske cerkve
več kot 530 milijonov forintov*

Vlada bo podprla obnovo monoštrske baročne cerkve (cerkev Marijinega vnebovzetja) z več kot 530 milijoni forintov, smo lahko prebrali med sklepi vlade v uradnem listu. Vlada je pooblastila gospodarskega ministra, naj po usklajevanju z ministrom za človeške vire zagotovi potrebno vsoto monoštrski župniji. S tem je novinarje seznanil tudi državni sekretar za narodnostne, civilne in verske zadeve Miklós Soltész na tiskovni konferenci v Budimpešti, na kateri je sodelovala tudi slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, ki si je veliko prizadevala za podporo vlade monoštrski cerkvi.

*Ustavno sodišče preklicalo
sklep občine Ásotthalom*

Ustavno sodišče je prejšnji teden preklicalo odredbo občine Ásotthalom, v katerem je le-ta prepovedala delovanje islamskega duhovnika mujezina na javnih prostorih, nošenje oblačil, kot sta burka in čador v javnosti. Prepovedala je tudi vsako propagando, ki o zakonu govori drugače kot o skupnosti moškega in ženske. Župan občine je podpredsednik desničarske stranke Jobbik László Toroczka. Sporno odredbo je poslal ustavnemu sodišču varuh za človekove pravice. Ustavno sodišče je bilo pri zavrnitvi odredbe enotno, v obrazložitvi je zapisalo, da o temeljnih človekovih pravicah (vera, pripadnost določeni veri, rasi ali skupini) lahko odločajo le ustava ali zakoni.

*Vivicitta z monoštrskimi
uspehi*

Vivicitta – polmaratonski tek, ki so ga priredili 8. in 9. aprila v Budimpešti, je prinesel lep uspeh dvema monoštrskima tekačema. Na 10-kilometrski progi, na kateri je tekmovalo več kot 6 tisoč tekačev, je zmagal Zsolt Koszár s časom 30 min. 34 sec. Njegov mlajši kolega Márton Karsai je zasedel osmo mesto.

Če zdravdje mam, te mam vse

Tetico Anuško Ropoš iz Števanovca dobro pozna vsikš, zato ka s svojimi papirnatimi raužami je že nutzopojdla cejlo Porabje, zvün tauga odijo po Sloveniji pa na Vogrskom tō. Dapa zdaj sem je nej zavolo tauga gorpoisko, poisko sem je zato, ka zdaj so svetili osemdeseti rojstni den. Dja sem tau sploj nej vedo, gda sem se 25. marciuša, edno soboto tam pri nijj stavo. Samo tau mi je bilau špajсно, ka na stauli puno gesti, piti pa rauž bilau, tak ka sem mogo pitati, ka tak fejest svetijo.

- Tetica Anuška, ka tak fejest svetite?

»Tau svetimo, ka sem 80 lejt stara, pa zdaj te popodneva so mlajši, žlata pa spoznanci prišli pa so me pozdravili. Tū smo meli eden obed, gde smo si vsi k stauli seli pa se malo veselili, ka smo vkūper.«

- Vi ste znali kaj od tauga, ka se mlajši pripravljajo, ka do svetili vaš rojstni den?

»Nika sem zato znala, dapa vse nej, ka se tū pripravla, dapa na tau sem sploj nej mislila, ka telko dosta daril dobim.«

- Tau vidim, ka edno darilo, ka ste dobili, s pantlikom prejkzvezano, pa je tak veliko, ka tau človek ne more zdigniti. Ka je tau?

»Tau je mašin, ka gvant peré, do tejga mau sem ga tō mejla, samo nej tašoga modernoga. V tauga gvant nutskladém, nutra ga zakapčim pa že pere, samo tau se še moram navčiti. Tak mislim, če mi pokažejo, te de zato šlau. Zvün tauga sem še sploj dosta rauž tō dobila, zato ka nas je dvajsti bilau, pa vsikš nika prineso.«

- Dja tak vej, ka nišo muziko ste tō meli.

»Iz Slaskoga (Slovenije) je Stanko Črnko prejšo pa on je nam igro. On namé dobro pozna pa zato, gda so ga zvali, včasim prišo pa za šenki je igro mena. Tak dobro pa koražno bilau, ka že sonce dolaodišlo, gda so še venej na

dvauro plesali.«

- Kak tau, ka ste vi vsigdar tak koražni, odkec je vsigdar ta dobra vola?

»Če mo djaukala pa se taužila, tau nika ne pomore, dja tau

Anuška Ropoš je 80 lejt stara

pravim, če je stoj bola veseli, duže de živo, zato sem pa te dja vsigdar vesela. V življenji je dosta dobroga pa dosta lagvoga tō, tau tak mora biti, tau se vcujdrži k življenji. Tau Baug tak dá, ka tau tak mora biti, pa sto kakšno naturo ma, tak prežive.«

- Po možej ste vi Ropoš, kak se pa zavete deklisko?

»Dja se deklisko Rūšič zovem, dja sem se tū v Števanovci naraudila, nejdaleč kraj, kak smo zdaj doma, samo mati so odali ram. Mi smo pa tū zidali, nejsmo steli na tisti ram cerati, zato ka tisti bi zato vsigdar stari ram austo, kakkoli bi ga obnovili. Te je pa zdaj nauvi ram pa skrak pri pošitji pa na gnakom mesti.«

- Kelko bratov ste vi meli?

»Štiri brate sem mejla, dja sem sama dekla bejla pa najmenša. Dva brata sta bila v Budimpešti, eden na Židovi, eden, steri še žive, je pa v Švajci, on je 85 lejt star. Kak mlajšom nam je dobro bilau gorrasti, zato ka te je še drugi svejt bejo kak zdaj. Te je nam vse dobro bilau, nikdar smo se nej žaurgali, zdaj, gda je vse bola gospočko, zdaj se dosta več taužimo. Zdaj, če mladi na kakšno veselico dejo, te do oni drugi den cejli

den samo darvenili. Mi smo mogli delati, nam je tau nej bilau, če sem zazrankoma prišla domau, te sem ranč nej spala, včasim sem ūšla delat. Deset plūgov zemlé smo meli,

ka je nej bilau tak dosta, dapa delati je zato vsigdar trbelo.«

- Ka ste potistim delali, ka ste šaulo vōzopojdli?

»Dja sem doma bejla, kak tistoga reda vsi drugi, zato ka te če si se tadale sto včiti, te je k taumi pejnaze trbelo.

S cejlo famijlo pa z darili

Te smo radi bili, če stoj koga kama leko nutspravo pa je leko delo. Tau je tistoga reda vekšo delo bilau, kak če bi se včijo, zato ka nej bilau pejnez. Zavolo tauga, ka mi smo nej meli pejneze, dja sem doma delala, zmejs sem kaj odla na Rönök pa na Jakabháza flanco sedit, tak na dva tjedna. Gda sem se že oženila, potistim se ūšla delat na števano-vsko zadruho. Dja zdaj za tisto delo, ka se tam čistilka

bejla, dobivam penzijo.«

- Tetica Anuška, tau mena povejte, gde ste se vi tak dobro navčili pečti?

»Najbola sama od sebe sem se navčila, moja mati je tō pekla reteše, dapa tak pa taše nej kak dja. Človek gnauk tōj, gnauk tam vidi kaj pa koštave, te doma sproba, pa če ma k tauma volau, te se posreči, če nej sprvoga, te drugo ali tretjo paut. Mena nej trbej vage ka bi vagala, gda pečem, dja tau že vse v rokej pa v malom prsti mam.«

- Vi kak nagausti pečete?

»Dja na tjeden dvakrat, trikrat pečem, gda kakši kaup, gda kakše raje reteše ali raje pogače, dapa dje tak, ka kukrčni ali dinski kaup, gda pojep dé delat, zato ka on neštje mesau. Najbola kukrčnoga pečem, v steroga djaboke nutra zribam, zato ka pojep toga najbola rad s seuv nese, istina, on vse rad ma, samo aj nede mesau.«

- Tau sem gledlo, če se kaj v

vesi dogaja, vi ste skur vsigdar tam, odkec mate telko moči?

»Dja sem tak kak pestji rep, dja dem kamkoli, dja nikoga ne pitam, če kama štjen titi, te dem, če vej, ka kaj dje. Dja se bejo v Međugorji tō pa še v dosti mejstaj, zato ka prvin, gda so mlajši mali bili pa mara bejla, te sem tak nikan nej mogla titi. Zdaj je dobro, zdaj sem že v penziji, zdaj že leko dem pa Baudji hvala,

dotejga mau sem še tak kak zdrava tō.«

- Vejn tau rejsan valá, kak ste prajli, ka sto je bola taši vesel, tisti zdravdje tō bola ma.

»Kak sem že prajla, dja se dosta ne čemerim, pa tau leko, ka valá, drugo pa tau, ka namé rauže fejest veselijo, najbole pa te papirnate, ka je delam. Dja, če svojo življenje gledam, sem zato zadovolna, dja sem vsigdar taša bejla, če sem kaj mejla, te sem mejla, če se nej melja, te sem nej mejla. Dja sem nikdar nej bejla nevoškana na druge, na tiste, steri so kaj več meli kak dja. Dja sem vsigdar tak mislila, če zdravdje mam, te mam vse. Mena nej trbej bogastvo pa dosta pejnez. Mena je tau že dobro, če telko mam, ka den do dneva si leko notavtalam. Ka mi valá, če mo milijuntje mejla, pa sem nej zdrava, te mena tau nika ne valá. Zdaj pa če mam par filerov, te leko dem kama koli, če sem zdrava. Tak ka brezi pejnez tō leko veselo žive, sploj pa tak, če človek taše dobre mlajše ma, kak sta mojiva. Tau je sreča, ka obadva sta tašiva kak dja, najbola pa pojep, on če malo spidje, te de tak gučo kak mlin.«

- Zdaj gda ste svetili rojstni den, te tak mislim, oči so tō malo skonznate gratale, nej?

»Ranč ne vej, kak se leko za tau njim zahvalim, vej pa na rokaj so me nosili, ranč mi je tjojati nej trbelo, zato ka so tjojarce prišle pa so stjojale. Malo sem skonznatne oči dobila, gda so mi na torti svejče vožgali, kaulak mene so pa mlajši, vnuki pa spoznanci stali. Tau je sploj lejpo bilau, vej, nikdar ne pozabim, ka so se oni za tau brigali pa držali mene rojstni den.«

Tetico Anuška dja vam dobro zdravje, dobro volau želejm, pa še dosta taši lejpi rojstni dnevoj, kak ste ga gnes doživeli.

Karči Holec

Od nauvoga absolutizma do duplanske monarhije

Leta 1848 je na Slovenskem cveu politični žitek, gda pa so revolucijo dojspotrli, se je začno nauvi absolutizem. Niške je nej smo gučati od rabuke: policija je skrb mejla na knige, štere so odavali, ojdla je v vsa gledališča pa na družabne programe. Če je biu štoj med revolucijov bole aktiven, so ga sprevali špiclinge.

Novine so pisale o tihinski rosagaj pa nika o domanji pitanjaj. Zavolo sigurne cenzure so več nej vöprišle na priliko »Celske slovenske novine« pa list »Slovenija«. V Ljubljani so do-

Püšpek Anton Martin Slomšek je združo štajerske Slovence, kisnej pa je grato prvi slovenski blaženi

püščenje mele samo Bleiweissove Novice, katoličanska Zgodnja Danica ino vladni Ljubljanski časnik. Zakon je tak naprejpiso, ka má deželna policija pravico zaprejt vsikše novine, štere so po dvej opozorilni pismaj nej baugale. Gratala je krepka samocenzura.

Politična društva so nej mejla več šanse: društvo »Slovenija« v Beči je gorenjalo delati že geseni 1848, društvo z gnakim imenom v Gradci pa je aprila 1849 gratalo literarno. Slovensko nacionalno gibanje je iz politike prišlo nazaj v kulturo. Če rejsan je nej bilau politične publicistike, je literatura gratala največša pomauč narodni, socialni ino politični misli. Pisati je bila dužnost vsikšoga intelektualca, ništerni mladi pisateli pa so se zvün prausnoga lüstva obračali na slovenske varašance tö. Vsikdar več čednjakov je pisalo - dostakrat nekritično - od slovenske zgodovine, ništerni so za sveto istino dr-

žali, ka so bili Slovenci prvo lüstvo v tej krajina (avtohtonistične teorije). Med lidami s slovenskim čutenjom smo najšli vsefelé lüstvo s cejle politične palete: ništerni so se trüdili za gezik, drügi so

propagerali Zedinjeno Slovenijo, tretji so bili radikalni. V praksi se je enakopravnost slovenskoga gezikaj nej čütilla. Tau se je najbolje kazalo v kancelajaj pa birovijaj, gde sta kralüvala nemški ino taljanski gezik. Pri šaulaj je bilau malo baukše: leta 1855 je eden konkordat prejkda vse osnovne šaule katoličanskaj Cerkvi, štera je dopistila dvojezične pa slovenske šaule. Leta 1849 je reforma srejdnjoga šaulstva naprejpisala, ka se na gimnazijaj slovenski dijaki mujs morajo, nemški pa se leko včijo slovenski gezik. Tau je znamenüvalo dvej vöri na keden, tak je ležej gratala inteligenca, štera je gučala slovenski. Pet lejt so na pravnoj fakulteti v Gradci ništerne vöre držali v slovenskom gezikaj.

V prvom leti po revoluciji se je vlada odlaučila, ka uradni list (hivatalos közlöny) vödä slovenski tö. Eške bole važno pa je bilau, ka je za té dokumente naprejpisala

standardni (knjižni) slovenski gezik, šteroga so mogli nücati v vsej šaulski knjigaj ranč tak. Tak se je slovenska rejč v uradni pisanjaj donk enjala cejpiti na dialekte.

Na konci absolutističnoga časa se je zgauldilo eške nika spoj veukoga: lavantinski püšpek Anton Martin Slomšek je leta 1859 center svoje püšekije iz Št. Andraža prejkpostavo v Maribor. Tau je ranč tak dosegno, ka so grajnec püšpekije tak prejknavnali, ka so štajerski Slovenci vsi pod edno cerkveno krajino prišli.

Februara 1861 so vözglasili februarso ustavo (alkotmány), slovenski narodnjaki so pá daubili vüpanje. Začnili so kauli pošilati peticijo: prosili so osnovne šaule samo v slovenskom gezikaj, enakopravnost slovenske rejči po višiji šaulaj pa kancelajaj ino združitev vsej slovenski dežel. Do aprila je peticijo podpisalo skoro dvajsti gezero lüdi, trikrat več kak leta 1848. Na volitvaj (választások) tistoga leta pa je lagvo organizirana »narodna stranka« nej mogla gviniti, ranč na Kranjskom nej - pavri kak največša skupina so meli najmenje glasov.

Gda je slovenska parlamentarna delegacija državnomi ministri Antoni Schmerlingi prejkda peticijo, je té obečo enakopravnost. Ta pa je nikdar nej istina gratala. Nemške novine so pisale o separatizmi, panslavizmi in želenji po Jugoslaviji, tak je narodna stranka kisnej v svojom programi več nej terdjala združitev slovenski krajaj. Marca 1862 je pravosodni (igazságügyi) minister odlaučo, ka morejo po birovijaj s slovenskimi lidami gučati slovenski, če nemški ne razmejo.

V prvaj polovici šestdeseti lejt je narodno gibanje donk krepše gratalo: za prebüditev narodnoga čutenja med

varašanci so napravili kulturna društva ino »čitalnice«. Té so organizirale kulturne pa vesele programe pa tak obüdile družabni žitek v narodnom gezikaj. Prvo »slavsko« čitalnico so napravili v Trsti januara 1861, do konca leta smo »slovenske čitalnice« najšli že v Ljubljani ino Maribori, za par lejt pa po vsej malo večši varašaj vu vsej slovenski krajina. Bile so center narodne agitacije,

Plakat društva (Južni) Sokol, štero je zvün športa propageralo narodno čutenje tö

spoj dosta lidam so okrepšale narodno čutenje.

Ranč takši ciu so mela ništerni druga društva (zvekšoga na Kranjskom): društvo »Južni Sokol« je želejlo prejk telovadbe (torna) napraviti vörne Slovence, spoj važna pa je bila takzvana »Slovenska Matica« tö, štera je s svojimi knjigami za čednjake pa prausne bralce želejla pokazati bogastvo slovenskoga gezikaj. Leta 1852 so staurili »Mohorjevo družbo«, štera je vödavala knige za paversko lüstvo (té so naši starci v Porabji tö radi šteli).

Tak so politični aktivisti Slovincov za en malo gorprišli, ka trbej cilati na pavre, šteri je največ bilau, pa so bili »zdrave korenje naroda, štere vsikdar liste poženejo«.

Agitacija od gospaudov je za pavre malo špajsna bila, če rejsan so jim gučali slovenski. Prejk narodni novin, knjig ino društva pa so pomalek gorprišli, ka jim je slovenska kultura bližiša od tihinske.

Tak je vsikdar več konfliktov bilau z nemškim liberalnim taborom, šteri je vüdo v narodnom gibanji velkoga protivnika. Tisti varašanci, šteri so gučali badva gezikaj, so

po mestaj bole Nemci gratali - zavolo penez, kulture ali politike. Takše lüdi so v slovenskom tabori imenüvali »nemškutari«. Po »septemberskom patentu« leta 1865 so pá prišli svetlejši časi za Slovence. Vlada je stajla federalizem, zatok so slovenski politiki iz vsej dežel v »mariborskom programi« želejli obnovitev Notranje Avstrije, v

šteroj bi vküper živeli vsi Slovenci (zvün prekmurski pa beneški). Gda pa je Avstrija leta 1866 zgibila bojno s Prusami pa Taljani, so slovenski voditelji pá terdjali Zedinjeno Slovenijo. Tau je eške krepše gratalo po avstro-ogrski »nagodbi« (Kiegyezés).

Če rejsan je na volitvaj leta 1867 na Kranjskom gvinila, indrik pa krepka gratala slovenska stranka, po vpeljanji dualizma so bili slavski narodi prepüščeni hegemoniji Nemcov ino Vaugrov. Skoro vsi Slovenci so slišali k nauvoj Avstro-ogrskej monarhiji do konca prve svetovne bojne, štera je pripelala veuke spremembe v žitek srejdnejevropski narodov.

-dm-

ILUSTRACIJE KARMEN SMODIŠ

Otroštvo... Že kar nekaj časa je, odkar smo se izmotali iz njegovih krhkih ovojev. Najbrž pa je redko komu že v otroškem vrtcu jasno, kaj bo počel, ko bo odrasel. Tu in tam se kakšnemu otročku svetlika žarek hrepeneče vizi-je, da prihajajo njegovi »zlati časi«, ko bo počel stvari, brez katerih že sedaj ne more zaspati. Karmen Smodiš nam lahko pove, da to ni zgolj želja, ampak potreba po ustvarjanju tistega, kar si želiš početi vse življenje. Prav do likovnega ustvarjanja je Karmen čutila največ sposobnosti, najvišjo nadarjenost svojega duha ter ljubezen srca, za kar pa je potreben trud, da izpolniš svoj namen. In ta želja ji je potrkala

pisemsko vsebino, ko Karmen Smodiš izpostavlja človeške vrednote oziroma človeške zgodbe, lahko vidimo, da umetnica obvlada globoko čutnost dogodkov, ki jih mojstrsko vnese v samo dogaja-

sliki je žarek svetlobe, košček dobrote, nekaj hudomušnosti in veliko resnice. Karmen siplje otrokom polna prgišča srečnih metuljev, pomladnega cvetja, ljubkih živalic, drobnih lučk, ki jim prinašajo miren

sen. Ko ena generacija otrok odraste, pridejo drugi, morda še bolj potrebni njenih del. Sprejema jih z nenasitno željo po njihovi bližini.

Med njenimi deli se pogosto srečujemo z očaki, preroki in apostoli, ki so s svojimi atributi večinoma upodobljeni v globokem premišljevanju. To lahko spontano navdihne naše mlajše, da začnejo premišljevali tudi oni. Predvsem otroška ilustracija namreč ceni takšnega slikarja, ki je vrhunec ustvarjanja dosegel tako, da se notranjost, kolikor je pač mogoče, zna izraziti na zunanosti, še posebej na obrazih upodobljenih oseb. Upodobljene podobe so s slikarčinimi rokami in z njenim duhovnim razvojem vred rastle v vedno bolj odrasle, izpovedne in izdelane ljudi. Karmen Smodiš se je z lastnim stilom svojih portretirancev dokazala že zelo zgodaj v svojem ustvarjanju – njihove postave so ljubke, njihov svet pa prijazen in domač.

Ob upodobitvi zgradb, predmetov, cvetic in drevja na papirju slikarka dogodku ne vdihne le samo naslova, ampak tudi življenje, ki potencira samo dogajanje. Upodobitev je zapolnjena ob ploskovito oblikovanih

in hkrati z milino oseb. Torej, v celoti ne gre za nič pretiranega – saj ponovno izstopa le lepota njenih rok. Sama je ob tem dejala: *»Ilustracijam križevega pota sem določila takšno barvno tonaliteto, da kri preveč ne izstopa, čeprav smrti na križu ne moreš upodobiti milo. V razlagi je bil ves poudarek na tem, da je Jezusova težka pot prinesla veliko daril – jezik, ki ga otroci razumejo.«*

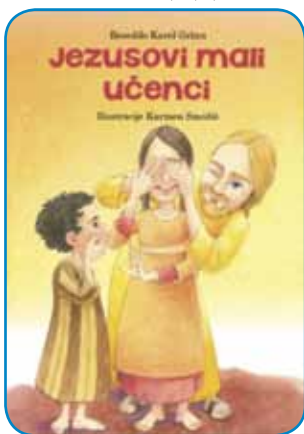
Ob vsem povedanem pa je predvsem bistveno, ko slikarka spregovori, v čem je pravzaprav bistvo ilustracije in kaj želi s svojimi deli povedati tistim, ki si polnijo svoje duše z impulzi njenih barv, simbolike, lepote, mnogovrstnih duhovnih motivov in njenega poslanstva.

Navajam del citata, ki ga je na enem izmed intervjujev navedla slikarka Smodiševa: *»Zgodilo se je, da so mi otroci ob opazovanju nastajanja ilustracije namignili, češ da to »ne more biti zares«. Kako da ne? V otroški ilustraciji je kot v sanjah. Nekaj »zares« in čez to mejo. V takšni ilustraciji najbolj uživam. Joj, kako me dražijo besede.«* Česar oko ni videlo, uho ni slišalo in v človeško srce ni prišlo. *»Najraje bi se predajala tipanju tega neslišanega, barvanju nevidenega, prisluškovanju srca. Ko bi še pero ujelo črke v pravem zaporedju in bi še zavel veter skozi vse to... takrat se zaveš, da je Umetnik nekdo drug. Torej ilustracija mora hoditi z roko v roki s pisateljem, s prosto roko pa spuščati krila domišljiji, ker se iz razdalje slika lepše vidi. To ve vsak ptiček. Takrat zmaga dobro, vrata več nimajo ključavnic, zvezde podnevi mežikajo, pogum jezdi v galopu, zavese plešejo z vetrom... Saj se ne bom ustavila!«*

Mojca Polona Vaupotič

Karmen Smodiš

Ilustracija knjige

la na vrata že v otroškem vrtcu. Umetnico Karmen Smodiš predstavljam kot ilustratorko literature in revij, namenjene otrokom, saj so skrivnosti njene dela in uspeha v veliki meri predstavljava z določenimi posebnostmi, ki jih je dograjevala in razvijala postopoma. Z obvladovanjem lastnih pravil ilustratorskega ritma je povezovala izkušnje, ki si jih je pridobila pri študiju likovne pedagogike, nadaljevala pa v lastnem slogu. Znamuje jo zelo živahna barvna lestvica, tako da je topla, včasih bleščeča, drugič motna svetloba, ki prežarja njene podobe, postala pravcati zaščitni znak njene ustvarjanja.

Ob njenih ilustracijah s sveto-

nje ter v osebe, ki v dogodku nastopajo. To so detajli, ki jih ustvarjalka čudovito izpostavi, kot pravi način umetniške resnice.

Slikarka je svoje najzgodnejše ustvarjanje pričela pri otroški katoliški reviji *Maurica*, kjer je mogoče najti njena dela še sedaj. Sledijo knjižne ilustracije, kjer se pogosto srečujemo s figurami, kot so angeli, ki jih Karmen upodablja prijazne, polne rajske razigranosti, kot znamenje njihove sreče. Tudi ostali naslikani liki so polni vedrine in veselega razpolo-

sen, toplih ognjišč,... skratka polno mero čustveno nabitih detajlov. Vse upodobljeno izraža tisto neverjetno moč, ki bi rada obvarovala cel svet v svojem toplem krilu. Slikarkino razumevanje otroškega

Ilustracija

veselja, joka, tolažbe in vzpodbude je povsem nazorno. Ob ustvarjanju ji vidno stoji ob strani tudi njena družina s petimi radoživimi otroki.

Te svoje vrline ilustratorka venomer podarja vsem otrokom, ki se ne sprenevedajo. Čisti so in vsi potopljivi v skrivnost nedeljivega. V nasrejo iz drugačnega sveta, ki pa jim ga je usojeno zapustiti. Ustvarjalka pa želi ta svet ohraniti čim dlje nežen in ja-

Pred spanjem

ženja. Med najljubeznivejše poti do otroških src pa sodijo njene družinske ilustracije, ki jih prepleta nagajivi duh vsakdanjega žanra. Na vsaki

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 21. APRILA
DO 27. APRILA**

PETEK, 21.04.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Ugiznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.35 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujša Pepa: Sadje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2017: Poprock, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Kinoteka: Kdo se boji Virginie Woolf? 23.20 Kdo se boji Virginie Woolf?, ameriški film, 1.30 Profil, 2.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.15 Info-kanal

PETEK, 21.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 To bo moj poklic: Arhitekt, inženir gradbeništva, dokumentarna serija, 9.15 Bleščica, oddaja o modi, 10.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.50 Sledi: Posvetitev časa s cerkveno pesmijo, dokumentarna oddaja, 11.30 Halo TV, 12.20 Dobro jutro, 14.55 Dober dan, 15.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.05 Moje nezabno poletje, ameriški film, 21.50 Med valovi, 22.20 Polnočni klub: Nogometaš-ica, 23.40 Judo: evropsko prvenstvo, 0.30 Svetovni popotnik: Nigerija, 1.25 Glasbeni spoti, 2.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 22.04.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.50 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 11.45 Terra Madre - Mati zemlja, dokumentarno izobraževalna oddaja, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.20 Ambienti, 15.05 Sanje o prihodnosti: Šport prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Jernej Šugman, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Neverjetna živalska čutila: Tip, češko-ameriška dokumentarna serija, 17.45 Taksi, kviz iz Jožetov, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Ustavite tatu, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Viktorji 2017, 21.50 Nočni receptor, angleško-ameriška nadaljevanka, 22.55 Poročila, Šport, Vreme, 23.25 Nova prijateljica, francoski film, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

SOBOTA, 22.04.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Dober dan, 9.40 TV poroka, 10.10 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 11.15 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.30 Med valovi, 13.15 10 domačih, 14.00 Dobro jutro, prireditev Olimpijskega komiteja Slovenije, 15.15 Moj narobe svet, dokumentarni film, 16.25 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 17.20 Magazin Fifa - Pot v Rusijo, oddaja o nogometu, 17.55 Košarka: liga za prvaka - Helios Suns : Union Olimpija, 20.05 Umori na podeželju (XVII.): Ruleta umorov, angleška nanizanka, 21.40 Zvezdana, 22.30 Nocoj v Palladiumu, 23.25 Judo: evropsko prvenstvo, 0.20 Popšop, 0.55 Aleksander Mežek - Ljubljana po Londonu, koncert v Cankarjevem domu, 2.25 Bleščica, oddaja o modi, 3.00 Glasbeni spoti 4.00 Košarka: liga za prvaka - Helios Suns : Union Olimpija, 5.25 Glasbeni spoti, 6.25 Popšop,

NEDELJA, 23.04.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.10 Nabriti detektivi: Ninina skrivnost, nemška otroška nanizanka, 10.45 Priluhni moštvi: Zgodbe, ki jih piše življenje z okvaro sluha, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Umor otroka, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Prelepa Gorenjska, koncert ob 35. obletnici ansambla Gašperji, 15.00 Čarokuhinja pri atju: Šaleška dolina, 15.25 Modna hiša Velvet: Velik dan, španska nadaljevanka, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Dinotačke:

Kar je padlo dol, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukcijska nadaljevanka, 21.05 Intervju: dr. Janez Juhant, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Dežela kartelov, ameriška dokumentarna oddaja, 0.05 Festival Seviq Brežice - Violino fantastico (J. S. Bach: Brandenburgski koncert št. 3), 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.40 Info-kanal

NEDELJA, 23.04.2017, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip, 7.15 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 7.50 Glasbena matineja, 9.45 Neverjetna živalska čutila: Tip, češko-ameriška dokumentarna serija, 10.30 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 11.15 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.05 Čarovnija v mesečini, ameriško-angleški film, 14.40 Zvezdana, 15.35 Avtomobilnost, 16.20 Ambienti, 16.50 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 17.50 Rokomet (Ž) - pokal Slovenije, finale, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Sanje o prihodnosti: Hrana prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 20.55 City folk - Obrazi mest: Daka, dokumentarna oddaja, 21.25 Časnik, hrvaška nadaljevanka, 22.20 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2017: Poprock, 0.05 Vikend paket, 1.30 Glasbeni spoti, 2.30 Rokomet (Ž) - pokal Slovenije, finale, 3.50 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 24.04.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.45 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Kaj govoriš? = So vakeres? 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armanova skrivnost: Ujeta, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.30 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Adrenalinci: Skok s padalom, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 eRTeVe, 18.10 Vila Mila: Obleka za Nežo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, 23.05 Umetnost igre, 23.40 Glasbeni večer, 0.10 Profil, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

PONEDELJEK, 24.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 To bo moj poklic: Vzgojitelj predšolskih otrok, učitelj razrednega pouka, dokumentarna serija, 8.50 Jože Ciuha, slikar svojega časa, dokumentarni portret, 10.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.45 Halo TV, 11.35 Dobro jutro, 13.20 Polnočni klub: Nogometaš-ica, 14.45 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.35 Avtomobilnost, 16.15 Judo: evropsko prvenstvo, 17.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Svetovni popotnik: Nizozemska, 20.55 Shetlandske skrivnosti (II.), škotska miniserija, 23.00 Stranpoti evgenike, francoska dokumentarna oddaja, 0.35 Glasbeni spoti, 1.35 Športni posnetki, 2.25 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti TOREK, 25.04.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Obzorja duha: Umor otroka, 12.15 Nagelj, japonska nadaljevanka, 12.35 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eRTeVe, 15.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.35 Otroški program: Op! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je svet napadlo kolcanje, risanka, 18.15 Lepši svet: Obnovljivi viri energije, animirana risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen (II.), norveška nadaljevanka, 20.50 Rojeni v Siriji, špansko-danska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci: Janez in Angelca Žakelj, dokumentarna oddaja, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, Po Sloveniji, 2.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

TOREK, 25.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 To bo moj poklic: Medijski tehnik, dokumentarna serija, 9.30 Utrinek - zgodbe priseljencev: Maha in Talha Ahmed, izobraževalno-

-svetovalna oddaja, 9.55 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 14.00 Dober dan, 14.45 Viktorji 2017, 16.30 TV poroka, 17.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Modra energija, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Prava ideja, 21.35 Nocoj v Palladiumu, 22.30 Antoine in Colette, francoski film, 23.00 Streljajte na pianista, francoski film, 0.25 Glasbeni spoti, 1.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 26.04.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Umetnost igre, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: dr. Janez Juhant, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice: OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica in OŠ Gornja Radgona, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Čarli in Lola: Oprostite, to je moja knjiga, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Državna proslava ob dnevu upora proti okupatorju, 21.05 Križ in klavir, dokumentarni film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Tannbach - usoda neke vasi: Moja država, tvoja država, nemška miniserija, 0.15 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Po Sloveniji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

SREDA, 26.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 8.50 To bo moj poklic: Avtoseriser, dokumentarna serija, 9.20 10 domačih, 10.10 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 10.55 eRTeVe, 11.10 Halo TV, 12.15 Dobro jutro, 14.35 Vikend paket, 16.10 Prava ideja, 16.55 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 17.55 Košarka: liga za prvaka - Union Olimpija : Zlatorog Laško, 20.05 Žrebanje Lota, 20.10 Na sever, finski film, 22.00 Bleščica, oddaja o modi, 22.40 Aritmija, 23.20 Aritmični koncert - Janai Kopupevadančič - Jani Kovačič in Ana Pupedan, 0.35 Glasbeni spoti, 1.35 Košarka: liga za prvaka - Union Olimpija : Zlatorog Laško, 3.20 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 27.04.2017, I. spored TVS

7.00 Dobro jutro, izbor, 9.00 Na juriš in the mood! Od koračnic do swinga: Carmina Slovenica, dirigentka Karmina Šilec, posnetek koncerta, 10.55 Vem!, kviz, 11.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Otroci iz socialističnega bloka, dokumentarni film, 14.30 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 15.35 Svetovni popotnik: Nizozemska, 16.30 Ko mislim nate: Jurij Reja - samospeli Rada Simonitija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Eko utrinki: Vetrnica pod Nanosom, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.30 Moj pogled na znanost: Prof. dr. Zvezdan Pirotošek, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Zavod Ypsilon, 18.05 Zu: Zu je kralj, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.05 Tri četrtine sonca, slovenski film, 21.40 Poročila, Šport, Vreme, 22.05 Citizenfour, ameriška dokumentarna oddaja, 0.00 Moj pogled na znanost: Prof. dr. Zvezdan Pirotošek, dokumentarna oddaja, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

ČETRTEK, 27.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 10.00 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 11.05 Kino Fokus, 11.15 Dobri stari časi, dokumentarni feljton, 12.00 Slovenski magazin, 12.45 ... Za svobodo, za kruh - Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič z gosti, posnetek slavnostnega koncerta, 15.00 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.55 Neverjetna živalska čutila: Tip, češko-ameriška dokumentarna serija, 16.25 Hišica v preriji (I.), ameriška nadaljevanka, 17.25 Shana, glasba volka, kanadsko-švicarski film, 19.00 Otroški program: Op! 20.00 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 20.55 Avtomobilnost, 21.25 Ambienti, 22.00 Akcija, slovenski film, 23.20 Slovenska jazz scena, 0.30 Glasbeni spoti, 1.35 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

DITKA & FERI LAINŠČEK

Ne bodi kot drugi

KONCERT UGLASBENE POEZIJE

Monošter

Konferenčna dvorana v Slovenskem domu

Gárdonyi ulica 1.

23.4.2017 ob 14:00

Organizatorja:

Zveza Slovencev na Madžarskem

Generalni konzulat RS v Monoštru

Vstopnine ni

www.ditkamusic.com

GOGO MUSIC

www.ferilainscek.si

RADIO MONOŠTER

9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.1.

info@radiomonoster.hu

Tel/Fax: +36-94-554-126

Szentgotthárd / MONOŠTER 106.6 MHz

Felsőszőlő / Gornji Senik 97.7 MHz

Vsak dan / Naponta : 12.00-16.00

Peskovci

VELIKONOČNA RAZSTAVA REMENK

Kulturno turistično društvo Vesele vidre Peskovci je pripravilo 3. velikonočno razstavo

iz gornjepetrovske občine (in nekaterih sosednjih občin). Razstava je bila prvi dogodek

ne pa je pozdravil tudi župan gornjepetrovske občine Franc Šlihthuber. Pohvalil je prizadevne Vesele vidre in zaželel, da bi bilo v obnovljenem vaško-gasilskem domu kar največ različnih prireditev. Do uradne otvoritve doma so potrebna še nekatera manjša obrtniška dela.

S svojimi kreacijami: pisanic-remenkami, v različnih tehnikah barvanja in porisav, s potico, šunko in še s čim, kar sodi v velikonočno praznovanje, se je predstavilo 18 razstavljalcev. Največ je bilo pisanic-remenk, ki so bile pobarvane z barvo iz različnih rastlin, recimo čebulne lupine in tudi drugih. Vesele vidre vsekakor zaslužijo pohvalo, da so se lotile priprave razstave, ki je pritegnila kar veliko število obiskovalcev.

Tekst in foto: E. Ružič

Razstava pisanic-remenk, dekoracije z zajci, ki bojda remenke prinašajo, je pritegnila zavidljivo veliko obiskovalcev, starejših in tudi mladih.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

v razširjenem in obnovljenem
vaško-gasilskem domu, v lepi
dvorani za različne prireditve.
V kulturnem programu so
sodelovale učenke in učenci
iz Osnovne šole Šalovci, zbra-